

bélyegző a budapesti Egyetem Theológiai Fakultásának a bélyegzője. Kiderült, hogy a Theológiai Fakultás fölös példányait szabályszerűen értékesítette, de mert nem volt bennük a tulajdonjogot, illetőleg a tulajdonost kétségtelenül kifejező pecsét, szükségtelennek tartotta, hogy duplum bélyegzőt is üssön a könyvekbe. Ha könyvtári pecséttel ellátott könyvek forgalomba kerülnek, a bélyegzőt ajánlatos megsemmisíteni, a bélyegző megsemmisítéséről könyvtárosi és antikváriusi szakköröket értesíteni és új bélyegzőt csináltatni. Helyesebb azonban még ilyen esetben is az értékesített fölös példányoknak duplum-bélyegzővel (duplum venditum) való ellátása, mert a bélyegző megsemmisítése előtt is forgalomba kerülhettek, illetéktelen úton, oly könyvek, amelyeknek kiselejtezésére a könyvtár vezetősége nem gondolt.

TR. Z.

A könyvcsonkítás — kompromittáló adatoknak minden felkutatható példányból való eltűnése céljából — nem új keletű. Már a XVIII. századból is idézhetünk rá példát: TÓTFALUSI KIS MIKLÓS felett ENYEDI ISTVÁN nagyenyedi theológiai tanár tartott halotti prédikációt. Ennek a prédikációnak „a TÓTFALUSIRA vonatkozó része úgy a kolozsvári ref. kollégium, mint az erd. múzeum példányaiból ki van szakítva, még pedig hitem szerint szándékosan” — írja CSERNÁTONI GYULA „TÓTFALUSI KIS MIKLÓS helyesírási újításai” c. tanulmányában. (Erd. Múz., VIII. 1891. 35. l.) Ez abból következtethető, hogy az Erdélyi Múzeum példánya a GR. KEMÉNY JÓZSEF gyűjteményéből került s az általa nagy gonddal felkutatott s egybeállított „Halotti Beszédek Tára”-nak XIX. kötetében foglaltatik, több egészen teljes halotti prédikációk társaságában. KEMÉNY JÓZSEFRŐL pedig, aki évek hosszú során át rendszeresen gyűjtötte és gondosan bekötötte a halotti beszédeket, nem lehet fölteni, hogy mindent el ne követett volna e csonka példány kiegészítésére vagy pótlására, ha ugyan teljesen épet kaphatott volna valahol. Ez minden utánjárásom mellett még eddig nekem sem sikerült... A szándékosságot még valószínűbbé teszi az, hogy ENYEDI ISTVÁN jóakarója és pártfogója volt TÓTFALUSINAK s így bizonyosan bővebben kiterjeszkedett életének és küzdelmeinek azon részleteire is, amelyeket többi kortársai elhallgatnak, vagy csak alig érintenek.“ A XVIII. században azonban a büntető törvénykönyv még nem intézkedett az ilyen bűncselekmények megtorlásáról.

T. Z.

Kérdés. A Compendivm Hvngariae Geographicvm ad exemplar Notitiae Hvngariae Novae Historico-Geographicae, *Matthiae Bel* c. műnek több kiadása jelent meg. A harmadik kiadás „Editio tertia avctior et correctior“ kétszer jelent meg „Svmtibvs Joannis Michaelis LANDERER“, „Posonii et Cassoviae“, először 1777-ben, másodszer 1779-ben, az „Editio quarta . . .“, „Posonii et Pestini“, 1792-ben. Az általam látott példányokban a frontispice-metszet általában ugyanaz, de nem pontosan fedik egymást. Barokk-szobában, karosszékben, bársonydrapéria alatt ül egy férfialak, — az ablakon keresztül Pozsony vára látható. Ez a férfialak az 1777-i kiadás metszetén bajuszos, az 1779-i kiadásén bajusztalan, az 1792-i kiadásén bajuszos, parókás és sarkantyúscizmás. Egyéb apró eltérések is vannak a képen. Mi lehet a magyarázata e metszetek megbajusztalanodásának, illetve meg-

bajuszosodásának? Talán LANDERER a bajusztalan metszetes példányokat Ausztriában s a bajuszosakat Magyarországon hozta forgalomba? A KÖMLEI-féle „megmagyarosított metszeteket“ ismerem: ott német metszeteket magyarosított meg a magyarra átdolgozott német mű magyarországi rézmetszője, bajuszt, vitézkötést vésvé a németruhás, bajusztalan alakokra, de itt magyarországi kiadványokról van szó, melyeknek „azonos“ metszetén a férfialak hol bajuszos, hol bajusztalan?

T. Z.

Leszállított árú könyvtári kiadványok. A M. Nemzeti Múzeum Orsz. Széchényi-Könyvtára kiadványait mélyen leszállított áron bocsátja olvasói rendelkezésére. GULYÁS PÁL: A könyvnyomtatás Magyarországon a XV.—XVI. században című kétkötetes, számos reprodukcióval illusztrált művét 80 pengős bolti ár helyett 20 pengőért, ISOZ KÁLMÁN Petőfi-dalok jegy zékét 1 pengő helyett 10 fillérért, GÁRDONYI ALBERT: Régi pesti könyvkereskedők 5 pengő helyett 2 pengőért, a még kapható múzeumi jelentéseket, melyek mindegyike becses tudományos értekezéseket tartalmaz, kötetenként 50 fillérért. Ezenkívül a Széchényi-Könyvtár néhai igazgatójának, FEJÉR-PATAKY LÁSZLÓnak A pannonthalmi apátság alapító levele című művét 30 fillérért. A Széchényi-Könyvtár látogatói, akik évi vagy havi látogatójegyet váltottak, e leszállított árú kiadványokat a hivatalos órák alatt vásárolhatják meg a könyvtár katalógus-termében. Ez az árleszállítás 1938. június 30-ig marad érvényben.

Különlenyomatokat a Magyar Könyvszemléből igényelhetnek minden azon könyvtárak tisztviselői, amelyek a folyóirat fenntartásához bizonyos ívszámok költségeinek vállalásával hozzájárulnak s e különlenyomatokat a saját kiadványuk gyanánt forgalomba hozhatják, feltüntetvén azonban, hogy a tanulmány- vagy értekezés — különnyomat a Magyar Könyvszemléből. A szerkesztőbizottság engedélyével magánosok is nyerhetnek engedélyt cikkeikből különnyomat készítésére.